

guc, htk, dra, 26.9.2017/17.11.2017

Til stede:

KS: Anne Gamme, Martin Fjordholm

Helsedirektoratet (HelseDir): Linda Haugan, Mette Odden Grimeland, Michael Christian Kaurin

Helse- og omsorgsdept. (HOD): Steinar Barstad (tom. sak 3), Kjersti Sandem (tom. sak 3),
Hilde Hatleskog Zeiner, Anette Kristiansen

SSB: Arne Jensen, Fatima Haugstveit, Håkon Karlsen, Wasif Hussain, Trond Ekorud,
Gunnar Claus, Dag Abrahamsen

Heldøgnsbegrepet – statistikkutvikling - referat møte 4.9.2017

Møtet ble holdt i SSBs lokaler, og varte fra kl. 9 til 12. Dag Abrahamsen, SSB, ledet møtet.

Sak 1. Bakgrunnen for notat om heldøgnsbegrepet, og behovet for ny statistikk

Dokumentasjon:

- Notatet "[Heldøgns](#)" fra HOD/KS
- Presentasjon fra HOD: "Heldøgns"
 - Et notat om bruken av begrepet "heldøgns helse- og omsorgstjenester" i statistikk, forskning og tilskuddsforvaltning (sendt møtedeltakerne 11.9.2017)
- Forskningsartikkel: [Variations in levels of care between nursing home patients in a public health care system](#)

Steinar Barstad (HOD) innledet.

Personer som bor på heldøgnsinstitusjoner har ikke nødvendigvis heldøgns tjeneste (undersøkelse i Trondheim viser at beboerne mottar 7-35 timers tilbud per uke).

Fire ting som bør måles:

1. Hvem mottar: statistikk på individnivå: heldøgn/ikke heldøgn
2. Hvor bor de (hjemme, bolig, institusjon)
3. Boligstatistikk (hvilke boliger hører inn under helse og omsorg?). Herav godt tilrettelagt for heldøgns tjenestebehov?
4. Om tjenestetilbudet (ressurssiden) er organisert som hjemmetjenester eller institusjon. Vanskelig grensegang mellom omsorgsbolig og sykehjem, ikke minst fordi det har betydning for finansieringen fra Husbanken.

Heldøgnsstilbud innebærer tilgang til oppsøkende tjenester gjennom hele døgnet og hele uka - også helg og helligdager. «Opplevd trygghet» for bruker vil ofte være et stikkord. Med «rimelig responstid» / «på kort varsel» menes at tjenesten skal være forsvarlig. Forsvarlighet er et helt grunnleggende krav for de kommunale helse- omsorgstjenestene.

KS ved Anne Gamme supplerte. Hun fortalte litt om forhistorien.

En trenger troverdig statistikk som får med dagens tilbud – det er ikke tilfellet nå.

Viktig at heldøgnsstilbud ikke er for trangt definert.

Når man spør kommunen om de har et gitt tilbud kan det bli over-/underrapportering fordi ulike lokale tjenestevarianter ikke treffer definisjonen presist nok. Uansett er det grenser for hvor detaljert det er mulig å telle ting.

Gamme framholdt at formålet med notatet ikke var å definere en juridisk holdbar definisjon, men derimot å gi grunnlag for bedre statistikk over heldøgnsstilbud.

KS ønsker videre at det skal være mulig å sammenstille personens behov og vedtatt tjenestetilbud. Særlig er det mange uutnyttede statistikkmuligheter for brukere under 67, bl.a. ulike typer bistandsbehov (skole, arbeid mm.). Bistandsbehovet kan bl.a. ha betydning for å beregne utbetalinger. Ressurskrevende brukere har ikke nødvendigvis behov for heldøgns tilbud – og omvendt: Brukere med heldøgns tilbud er ikke nødvendigvis ressurskrevende, men kan ha behov for kun *muligheten* til at helsepersonell kan komme på kort varsel.

Definisjon av responstid har vært diskutert, og det er ikke ønskelig at dette defineres i minutter. Uansett skal tjenestetilbudet være faglig forsvarlig, og da vil mulig responstid knyttet til den enkelte bruker være ett av mange forhold som til enhver tid skal vurderes.

Det ble videre kommentert at IPLOS registrerer kun vedtatt tid – medgått tid til faktisk utført tjeneste kan være noe helt annet.

Det ble også spurt om mottakere av omsorgslønn i mindre grad kunne motta annet heldøgns tilbud, men om omsorgslønn i så fall kunne inngå i heldøgnsstilbudet.

Kommentar fra HOD: husk at tjenesteinndelingen er diagnosenøytral.

En kartlegger plasser, men ikke om brukerne får dekket sine behov. Det at det ikke er økning i sykehjemsplasser, betyr ikke at økt behov ikke blir dekket, det kan bli dekket på andre måter.

Helsedirektoratet tok også opp om bruker selv skulle involveres i vurderingen av om tjenesten kunne kalles heldøgns eller ikke. Kan det kalles «heldøgns» om ikke tjenesten for den enkelte oppleves å gi trygghet? Flere møtedeltakere var skeptiske til å involvere bruker her – avklaring av heldøgnsdefinisjonen var først og fremst tenkt som hjelp til statistikkutvikling – ikke for juridisk rettighetsfesting. Uansett vil det være kravet til forsvarlighet som er bærende.

Sak 2. Nåsituasjon

Dokumentasjon:

- Presentasjon fra SSB:
heldøgns tilbud - ny statistikk SSB.ppt (sendt møtedeltakerne 11.9.2017)

Videreutvikling av IPLOS-statistikk?

Dag Abrahamsen, SSB, innledet

- SSB pekte på at man ønsket innspill på prioritering når det gjaldt å videreutvikle statistikk som bygger på IPLOS – alt kan ikke gjøres samtidig. I første omgang planlegger nå SSB å publisere en tabellpakke fra IPLOS i statikkbanken 18. oktober. Her vil statistikk bli brutt ned på tjenester, både pr. 31.12 og gjennom året, alt fordelt på kommunenivå.
- Når det gjelder heldøgnsstilbud, er det ønskelig at fagmyndighetene og KS vurderer retningslinjer for hva slags tjenester som skal inngå. Er det mulig å identifisere noen forhold som tyder på heldøgns tjeneste allerede nå, uten nye IPLOS-registreringer?
 - Kan f.eks. omsorgslønn være et supplement til heldøgns tilbud, eller heller et alternativ, *i stedet for* heldøgns tilbud?
 - Kan bistandsbehov, totalt eller for enkelte funksjoner, være korrelert med heldøgns tjeneste?

- o Ikke nødvendigvis sammenheng mellom ressursomfang (timer/døgn) og behov for/tildelt heldøgnsstilbud
- Helsedirektoratet ønsket seg statistikk på eksisterende variabler i IPLOS, bl.a. om boligen er egnet for tjenestemottaker – eventuelt sammen med andre variabler som om mottaker bor alene. Og hvordan er kvaliteten på registreringen «Bor i ordinær boligmasse»?

Sak 3. Behov for nye registreringer

Dokumentasjon:

Presentasjon fra Helsedirektoratet:

Heldøgns tjenester -Helsedir.ppt (sendt møtedeltakerne 11.9.2017)

Nye registreringer i IPLOS?

Mette Grimeland fra Helsedirektoratet innledet.

- Det framgår ikke gjennom IPLOS hvordan vedtatte timer er fordelt gjennom døgnet og uka, kun totalt antall timer i uka.
- Det er mangler når det gjelder rapportering av velferdsteknologi – særlig med tanke på de ukjente mulighetene framtidig teknologi gir.
- **I forbindelse med at IPLOS -registeret skal inngå i KPR jobbes det med en ny kravspesifikasjon der det sees på behov for justeringer – nye behov i rapporteringen.** Målet er at denne skal være klar til 1. april 2018.~~forhåpentligvis våren 2018.~~ Dette gir muligheter for nye registreringer også på heldøgnsområdet.
- Med oppdatert kravspesifikasjon våren 2018, kan det implementeres i fagsystemer, klart til registrering f.o.m. 2019. Disse registreringene vil da kunne foreligge tidligst i 2020.

KOSTRA-skjema

- Wasif Hussain orienterte: Det skal gjennomføres en totalkartlegging av kommunalt disponerte boliger – herav boliger til omsorgsformål finansiert av Husbanken. Prosjekt utføres av SSBs intervjugruppe på vegne av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Forundersøkelse er i gang, og en tar sikte på resultater for hele landet innen påske 2018.
 - > Prosjektet kan gi innspill til KOSTRA-skjema 4 og 5, og ev. 13.
- Plasser til omsorgsformål i KOSTRA skjema 4 og 5 må vurderes for
 - o heldøgnsstilbud
 - o universell utforming
- Nye spørsmål må testes i løpet av vinteren, og endelig utforming av KOSTRA-skjema må være klart mai 2018. Innsamling av 2018-data foregår våren 2019.

Sak 4. Veien videre

SSB skisserte 4 løp:

1. Dagens registreringer i IPLOS +KOSTRA

a) Hva kan hentes ut om heldøgns tilbud og målgrupper?

Her ba SSB om innspill fra møtedeltakerne eller deres respektive instanser til områder som kan analyseres spesielt med tanke på heldøgns tilbud. Flere innspill som kom fram allerede på møtet kan være aktuelle, bl.a. statistikk, kvalitetsvurderinger og kombinasjoner på:

- i. om boligen er egnet for tjenestemottaker
- ii. om mottaker bor alene
- iii. bor i «ordinær boligmasse»
- iv. bistandsbehov for skole og arbeid
- v. funksjonsmål som indikerer heldøgns behov
- vi. omfang av privat ikke-betalt hjelp
- vii. omsorgslønn

Det kan være behov for å gå detaljert inn i noen kommuner der data indikerer heldøgns tilbud i hjemmetjenesten, for så å følge disse opp med intervju for å avklare bl.a. vurdering av heldøgnsstilbud og tilhørende tjenesteorganisering. Særlig vil IPLOS-data være relevant her, men kombinasjon med KOSTRA-skjema 4 og 5 samt data fra regnskap, personellregister og Enhetsregisteret er også aktuelt.

b) Er det kjennetegn på heldøgns tjenester og dens brukere?

Ut i fra analyser under 1a), er det mulig å finne sammenhenger mellom heldøgns tjenester og brukerne? Hvilke typer tjenester dominerer, og i hvilken grad har brukerne stort bistandsbehov og er ressurskrevende?

c) Sammenfatning av analysene – behov for nye registreringer?

I hvilken grad indikerer analysene over behov for nye registreringer i IPLOS og KOSTRA?

2. IPLOS – behov for nye registreringer?

a) egen registrering for heldøgns omsorg?

- i. enkeltregistrering for bruker?
eller
- ii. registrering for hver tjeneste som er knyttet til heldøgnsstilbud?

b) funksjonsmål - behov for heldøgns omsorg?

c) velferdsteknologi

- i. justere dagens registrering
- ii. nye registreringer på velferdsteknologi som er en del av heldøgnsstilbud

d) botilbud

- i. vurdere endringer i dagens registrering av boligvedtak og graden av bemanning i disse
- ii. er det nødvendig å skille «omsorgsbolig» (definert som finansiert av Husbanken) fra andre kommunalt disponerte boliger til omsorgsformål?

3. KOSTRA – endrede/nye registreringer for plasstall

a) vurdere og om mulig bidra med heldøgnsinnspill i KMDs prosjekt om kommunalt disponerte boliger

b) justeringer i KOSTRA-skjema 4, skjema 5 (og skjema 13?)

c) inkludere spørsmål om velferdsteknologi?

4. Målgrupper: utgiftsfordeling testes i KS/ASSS

Vurdere ASSS-arbeidet for muligheter knyttet til heldøgnsstilbud

Ansvarsfordeling

1: SSB

2: Helsedirektoratet

3: SSB

4: KS/ASSS (KOSTRA arbeidsgruppe)

Koordinering: SSB/ KOSTRA arbeidsutvalg

Tidsplan

- o Resultater fra de ulike løpene framlegges på KOSTRA-arbeidsgruppemøte 8.12.2017¹.
- o Uttesting av forslag til nye registreringer i IPLOS og KOSTRA i løpet av vinteren.
- o Endelig utforming innen mai 2018.

¹ Dato satt etter møtet